

** (Iparlovag) Több vidéken feltűnt, hogy bizonyos egyén gr. Dembinszky név alatt házról házra jár s a lengyelek iránt rokonszenv kizsákmányolásából táplálkozik. Az illetőt, a pesti várospkapitány s napokban elfogatta. Eleinte itt is határozottan állítja, hogy gr. Dembinszkynek hívják, midőn azonban neve leírására szólították föl, kislílt hogy irni sem tud. Most azt vallja, hogy lengyel és Varsóból való; de ez is kétséget szenved, mert lengyelül hibásan beszél. A csavargó azt hitte, hogy nehéz lesz fölismerni, pedig mindenki tudja, hogy a valódi lengyelek most otthon vannak.

** (Mükedvelői estély.) A lévai mükedvelők az ottani kaszinó könyvtárának gyarapítására e hó 14-én mükedvelői előadást tartanak. Színgiget ismert vigjátékát, a „Mamá-t” hozzák színre. Az előadást tánc fuzja követni. Mükedvelőink meg egyrészt a mozisáknak hoznak áldozatot, másrészt a hazai jótékony válatoknak nyújtanak támogató kezét. Mükedvelők kétszeres elismerést érdemel.

— (A Bakony-Szent-Lászlói ásvány-fürdőt) Bakos Imre több évre kibérelte, s e hó 1-jén megnyitotta a közönségnek. — A bérlő a fürdőnek mind belső, mind külső részeit legcélzzerűbben kijavította, és a vendégek kedvezményére kicsinonította, s alkalmas lakásokról, pontos szolgáltatásról, jó ételek- és italokról is gondoskodott. — Ezen fürdőnek sikeres eredményéről különben a tapasztalás már ezelőtt is szép bizonyítványokat adott.

** (Elmerült csolnak.) Maurer Károlynak Úrmösön történt temetésére, april 23-án délelben a szomszéd Kőpeczről is többen elrándultak. A többi közt három férfi, — köztök a köpeczi harangozó, — és négy leány, egy csolnakba ültek, az Ölt vizén átevezendők. A kisdé sajka azonban elmerült. A bennülők ijedelmökben egymást megragadva iparkodtak menekülni, de ez csak vesztöket siettette. Egy kis-bacconi ember, a segélykiáltást hallva, levetkőzött, s nemes önfeláldozással magát a hideg folyamba vetve, egyszerre két, csaknem haldokló leány életét megmentette. Azután a fölkukkant harangozót szállította partra, de az már halva volt. Arczán karcolások voltak, melyek hihetőleg az elmerült s meg sem talált másik két leánytali küzdelemből eredtek. A két férfi nagy nehezen megmenekült.

** (Névváltoztatás.) Felsőbb engedély folytán Scheffer Lajos, gyöngyösi gyógyszerész, valamint Lajos, Ilka, Adél és Vilma gyermekei „Pásztor“-ra, Mitloch József, esztergommegyei bikoli lakos és primási uradalmi körvadász „Mátarai“-ra, — Kleinkind Sándor Alajos, ó-kanizsai születésű orvos tudor „Kisfi“-re, — Steiner József Ferencz nagyváradi lakos pedig „Küvesdi“-re változtatták vezetékneveiket.

** (Melváltott szerencsen fiu.) Nem rég erömvészek látogatták meg Debreczent. Főnökük birtokában volt egy arabiai, (?) Carefarában született 12 éves fiu is, ki gazdájához ezelőtt egy évvel, némelyek szerint vásárlás, mások szerint ajándék útján került. A főnök oly rosszul bánt a kis Said Achmettel, hogy egy asszony s megzsánta, s miután sorsán a kapitányi hivatalnál tett többszöri panaszával nem segíthetett, tulajdonosától megvásárolta, s Debreczenben Csának József urnak engedte át. Most a kis szerencsenel kíséreltet tesznek, hogy gondos nevelés által mily embert tudnak faragni belőle.

** (Haldózás.) Hidaskürthi Nagy István, a kir. kétszemélyes tábla közbirója nincs többé. Mint megyei aljegyző kezdte hivataloskodását, mint septemvir végezte. Hazai literatúránk kinceseit birta roppant könyvtárában; s dabi birtokán a gyümölcsészetre is különös gondot fordított. Béke hamvaira!

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez beküldött: Farkas László 116 éves agg számára Pestről Nadányi Albertné asszony gyűjtése 5 ft.

Nemzeti színház.

Péntek, máj. 1. „Port a szemébe.“ Vigj. 2 felv. Irta Labiche és Martin, ford. Feleki M. Szombat, máj. 2. „A zsidónő.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Halewy.

Vasárnap, máj. 3. „Parlagi Jancsi.“ Népsz. 3 felv. népdalokkal. Ujonan kidolgozta Szentpéteri. Zenéjét szerz. Bognár J.

Hétfő, máj. 4. „A tücsök.“ Falusi életkép 5 felv. Sand György regénye után irta Birchpfeiffer Sarolta. Ford. Bulyovszkiné.

Kedd, máj. 5. „A szerelmes ördög.“ Ballet 4 felv. Mazilier szerzeménye után színe alkalmazta Campilli. Zenéjét szerz. Doppler F.

Szerda, máj. 6. „Apát keres.“ Vigj. 2 felv. Irta Scribe és Vanderbuch, ford. Csepregi; — és „Az ajtó vagy tárva, vagy zárva legyen.“ Közmondás 1 felv. Musset után, ford. Tiszta K.

Csütörtök, máj. 7. „Dinorah“ vagy „A plomermeli bucsu.“ Vig opera 3 felv. Irta Carré és Barbier, ford. Csepregi L. Zenéjét szerz. Meyerbeer.

Budai népszínház.

Máj. 1. „Gróf Szapáry vagy: Budavár visszavétele.“ Dráma 4 felv. Birchpfeiffer S. után Komlósy.

Máj. 2. „Choufleuri ur otthon lesz.“ Operette 1 felv. Offenbachtól — és „Szép molnárnő.“ Vigj. 1 felv. Ez új operettben a népszínház játékrendje ismét egy ugynevezett cassa-darabbal szaporodott. Hihetetlen meséjét nem tekintve, elég bohó jelenetet tartalmaz s bár Dunanan elevenségélt nem mérkőzhetik, a végén előforduló cancan bizonyos tekintetben ahhoz teszi hasonlóvá. A népszínház a cancan hazúja.

Máj. 3. „Choufleuri ur otthon lesz.“ Operette 1 felv. Offenbachtól — és „A szerelmes kántor.“ Népies dalmű 1 felv. Allagótl.

Máj. 4. „Angolosan“ Vigj. 1 felv. — és „Legjobb az egyenes ut.“ Vigj. 1 felv. Ez utóbbiban Tóth Soma vendégkép játssza Krumm Elias, a kandidátus szerepét. A határtalan tetszés, mely működését kísérte, ékesen szóló kifejezése volt azon ohajtásnak: bár nyílnék alkalom őt minél gyakrabban láthatni! Ha leszorították a nemzeti színház deszkáiról, hiszszük, hogy a testvér Buda nem engedti távozni körükből.

Máj. 5. „Jön a francia.“ Eredeti ékekes népszímmű 3 felv. Irta Toldy István és Berczik Árpád.

Máj. 6. „Egy bukás sikere“ Eredeti vigjáték 3 felv. Irta Dobsa Lajos.

Máj. 7. „Liliomfi“ vigj. 3 felv.

Szerkesztői mondanivaló.

6576. Liptó-Sz. Miklós. Sz. I. Gy. Legcélszerűbb lesz, ha ön a szóban forgó régiség tárgyában egyenesen a nemzeti múzeum igazgatóságának figyelmét hívja fel.

6577. Öreg ember vizsgálatala, Poniatovskij. Hires szép költemények az eredetiben, de ez a prózai fordítás tökéletesen agyonverte őket. Ide is lélek kell, uram.

6578. Berhida. K. J. A régi okmányokat köszönettel vettük.

6579. Kis madarankhoz. Nem azon csodálkozunk mi, hogy egy különben okos, értelmes ember, mikép íhat oly gyenge verseket — ez könnyen megtörténhetik akár mely bölcs férfival; hanem azt nem értjük, hogy mikép tartja azokat éveken át jó verseknek, s mikép kívánhatja ismételve kiadatásukat? Ez a megfejthetlen rébusz. Különböző atyafiságos szeretettel öleljük.

6580. Pest. K. Gy. A V. U. tavalyi évfolyama nem oly ritkaság még, hogy eladását külön hirdesse ön. Ha on minden áron el akarja adni, megveszi azt minden sajtos fontszáma.

6581. Rimaszombat. F. J. A dorék cikket köszönjük, s a további munkálkodást kerjük.

6582. H. Nánás. B. P. L. Az ajánlott mű kiadásának lehetővé tételére szívesen ajánlunk közbenjárásunkat. A mai idők ugyan épen nem kedvezők új vállalatok ajánlására s megindítására, azonban ha netalán még kedvező pillanatot érünk, meg fogjuk ragadni az alkalmat s tudósítandjuk önt.

6583. Sopron. S. G. Magán-levelet írtunk. 6584. O-Buda. S. F. Igen becsüljük ön lelkes buzgalmát, hanem ha már vidéki tudósítónak felsap ön, két dolgot ajánlunk figyelmébe; először a gyorsaságot, másodsor a rövidséget. Mert az már még sem járja, hogy egy, itt a szomszédban, O-Budán april elején tartott hangversenyről május elején tudósítson ön, midőn már el is felejtettük az egész eseményt; az pedig még kevésbé kívánatos, hogy egy rutul megbukott hangversenyről s annak rendezőiről hat sűrű negyedéret lapot írjunk tele. Drága a papíros, meg az idő, és szük a hely. Így az egész tudósítás kutba esett. Tehát máskor gyorsan, röviden!

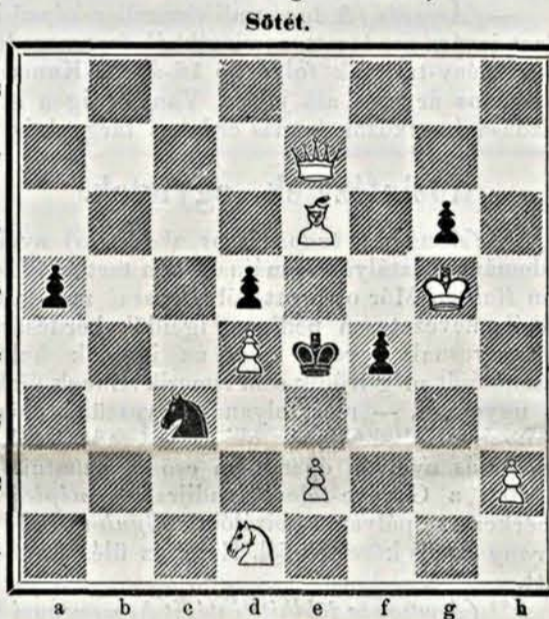
6585. Kerezag. K. G. Reméljük, megkapta ön eddig az illető tisz. példányt? Hát az érdemlett stábot? — Az V. cikk, ha jól emlékszünk, csak az illető lapban bírván speciális érdeklél, mi bizvást kihagyhatónak véltük. Az ajánlott okmányt nem ismerjük, s azért bajos a kérdésére felelni. De talán elég lesz egyelőre ebből ennyi. Később, ha ugy hiszi ön, hozzáfoghatunk.

6586. A magyar becsület-szó. Szép reményekre jogosító elbeszlési tehetség. Nem mondhatjuk, mikor és hol jut számára hely. De azért csak szorgalmasan, bítran előrel!

SAKKJÁTÉK.

176. sz. feladv. — Pavitt-től (Londonban).

(Ez is egyike a Londonban pályázott feladványoknak. Dönt nem nyert ugyan, de elég szépen találjuk arra, hogy olvasóinkkal megismertessük.)

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 171-dik számú feladvány megfejtése. (Novotny Antalól)

- Világos. Sötét. 1) Vf2 - c2 Hb4 - c2; 2) Bf1 - a1 Hc2 - a1; 3) Fh7 - e4 tetszés szerint; 4) F - vagy gy -

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Vácson: Niezky Pál. — K. Kürtösn: Csemiczky Károly. Kövögd-Örsön: Gold Samu. — Pesten: Cselkó György. — Pécsen: Ritkay J. — Debreczenben: Sperber F. (a170-etis.) F - f 8 lépésre Sötét, F f 6 - e 7 a matot gátolja.

Rövid értesítések. Parabaty: R. J. Önről, ki oly hosszú időn át helyet foglalt megfejtőink díszes sorában, joggal és szívesen föltesszük, hogy az illető szép és nehéz feladványokat hibátlanul fejtette meg. Nálunk a névsore tévedésből történt. Ezentul ugy lesz, a mint ön ohajtotta. — K.-Sz. Miklós: B. K. Becses küldeményt köszönettel vettük. A 3 lépéses feladvány szép kidolgozása meglepett bennünket. A 4 lépéses szintén örömmel használandjuk föl.

Melléklet: Előfizetési fölhívás Vörösmarty Mihály minden munkáinak első teljes kiadására.

TARTALOM.

Vilmos dán herceg, Görögország új királya (arckép) — Az én lakom. Balla Károly. — A kivallatás alkalmazása, különösen boszorkány-perekben. Kiss Elek. Németországi séták. Farkas. Kölcsey Ferencz síremléke Csekén (képpel). — Pusztovojtov Henriette (arckép). — Langievicz elfogatása az osztrák határon (képpel). — A török ipar s műkiállítás. Dr. Tótkés. — Egyveleg. — Tárház: Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Balasetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színházi napló. — Budai népszínház. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti naplár.

Felölös szerkesztő Pakh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

Pest, május 17-én 1863.

Előfizetési föltételek 1863-ik évre:

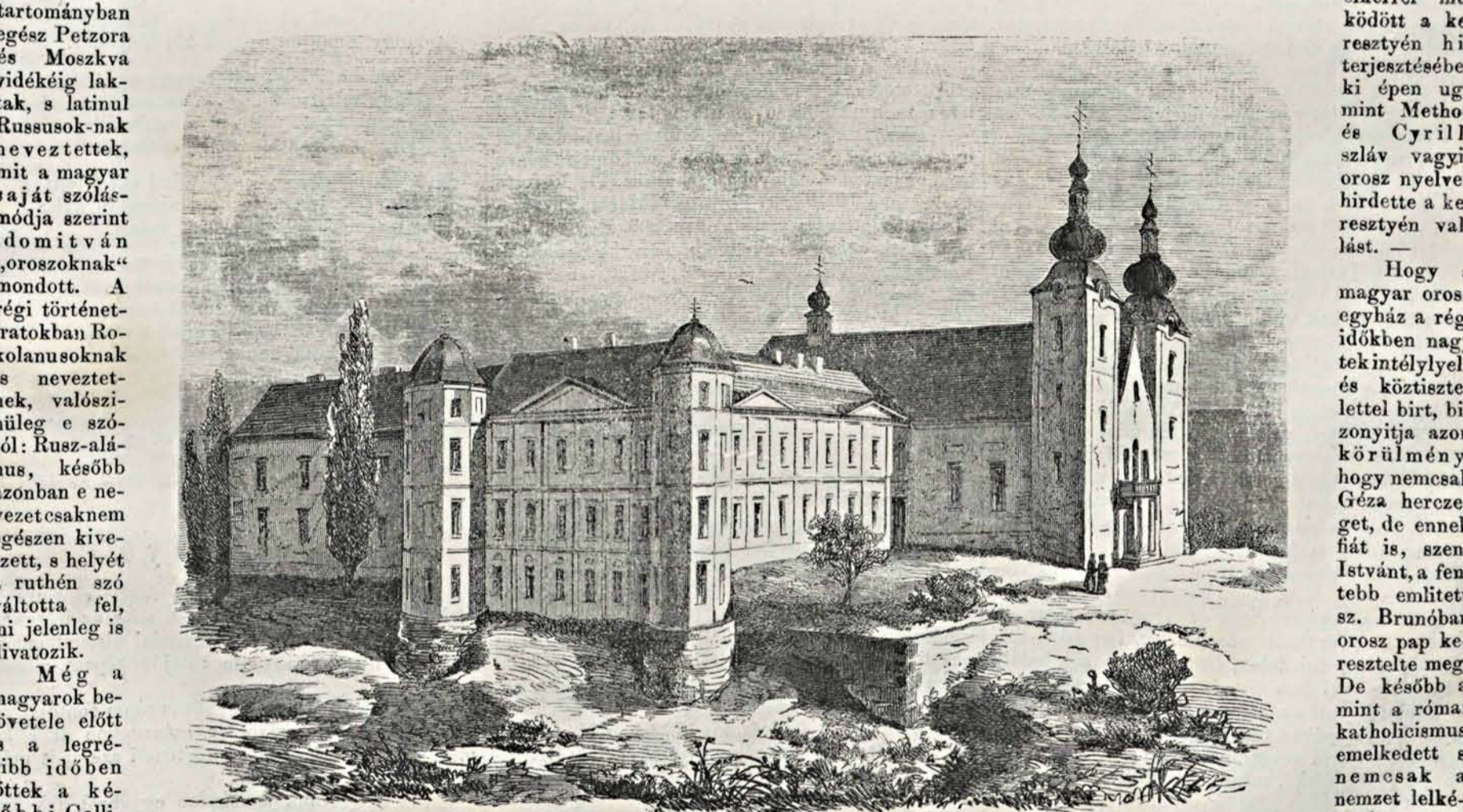
Table with subscription rates for 'Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok' and 'Csupán Vasárnapi Ujság'. Columns include 'Egész évre (január-december)', 'Fél évre (január-június)', and 'Csupán Politikai Ujdonságok'.

Az ungvári g. e. püspöki lak és főegyház.

Mielőtt a képünkön látható érdekes épületekre áttérnénk, szükséges rövid áttekintést adnunk a velünk századok óta jó és balsorsos osztozó s testvéries egyetértésben élő magyarországi orosz népfaj történetének. Magyarság északkeleti részét már a legregibb időkől fogva a nagy szláv nemzetiség egyik ága, a „ruthén“ népfaj lakja, mint ezt a legregibb történetirők is bizonyítják. Lakott ezeken kívül még Magyarország akkori területén számos szlávajku nép is különböző nevezet alatt. De nekünk csak azon szláv fajú néppel van jelenleg dolgnok, kik a Kárpátokon innen is, tul is az egy-

kor Juhra tartományban egész Petzora és Moszkva vidékéig laktak, s latinul Russusok-nak nevezettetek, mit a magyar sajtó szótárak szerint idomítván „orosznak“ mondott. A régi történetiratokban Roxelanusoknak is neveztetnek, valószínűleg és szó-tól: Rusz-alanus, később azonban e nevezet csaknem egészen kiveszett, s helyét a ruthén szó váltotta fel, mi jelenleg is divatozik.

tek be, kik szintén az e vidéken már rég lakozó rokonainál telepedtek le s miután ezekkel önként a legnagyobb készséggel meghódoltak a magyaroknak, nemcsak hogy el nem üzettek, hanem mivel a végvidékeken laktak, az ország határainak őrzésével bíztattak meg, s e tekintetből még szabadalmakat is nyertek. Szaknál a keresztény vallás már 867-ik évben, tehát még mielőtt őseink e hont elfoglalták volna, nagy mértékben divatozott, s a görögök, valamint a bennlevő s bejött oroszok szelében gyakorolták azt. A történelemből tudjuk, hogy ezen tartományokat a magyarok bejövele előtt, jaik, tehát kéri, hogy küldene számukra papokat. E kérésnek engedve, Mihály keleti császár Methodius és Cyrill görög szerzeteseket küldötte a dunai tartományokba, kik a szláv nyelveket jól értették, miután már előbb Chersonban a bolgárok és chazarok megtérítésében fáradoztak. Így lettek az oroszok is a keleti, görög szertartásu egyház hívei, de miután sem a görög, sem a latin nyelvet nem értették, a térítés nagyobb sikerének érdekében Cyrill és Method a szentírás s liturgicus könyveket szláv nyelvekre fordították, hogy a vallást saját nyelvükön gyakorolhassák. Az említett férfiakon kívül sz. Brunó orosz apostol is nagy sikerrel működött a keresztény hit terjesztésében ki épen ugy mint Method és Cyrill, szláv vagyis orosz nyelven hirdette a keresztényen vallást.

Az ungvári g. e. püspöki lak és főegyház. — (Miskovszky Gy. rajza után.)

Még a magyarok bejövele előtt is a legregibb időben jöttek a későbbi Galliából és Lodomeriából több izben orosz telepek, nevezetesen midőn Attila hun király vezette keresztül győztes hadait, számosan felkerekedvén, a hunokhoz csatlakoztak, s ezekkel együtt annál örömebb követék a világhódító Attila zászlóját Magyarországba, minthogy itt már különben is rokon karok várták. Később a hét magyar vezérel Almos herceg alatt is nem csekély számú oroszok költöz-

szláv tejedelmek birták, különösen Svatopolk, Ratislav, Koczel, Szalán stb. Ezen korábban is nép javulásnak indult sorsa is hanyatlani kezdett; s később annyira háttérbe szorítottak, s ugy elgyengült, hogy gyakorlati inkább csak türetek má, de nem ápolatott. — (Az olvasót, kit netalán ez ügy jobban érdekelle, Mészáros Károlynak „A magyarországi oroszok története“ című mű-

utat talált s uralkodó vallással lón, — a magyarorszag egyház tekintélye, s véle együtt az orosz nép javulásnak indult sorsa is hanyatlani kezdett; s később annyira háttérbe szorítottak, s ugy elgyengült, hogy gyakorlati inkább csak türetek má, de nem ápolatott. — (Az olvasót, kit netalán ez ügy jobban érdekelle, Mészáros Károlynak „A magyarországi oroszok története“ című mű-

HETINAPTÁR.

Calendar table for the month of May. Columns include 'Hó-és hetinap', 'Katholikus és Protestáns naptár', 'Görög-orosz naptár', 'Izraeliták naptára', and 'Nap'. Rows list days from 10th to 16th of May with corresponding religious events and dates in other calendars.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4-ik szám alatt Pesten 1863.

ről levén szó, egyebek közt az is mondatik, hogy a császárfürdői „gyógyforrásból gőzfürdőt állítottatott, mely minden megkívántatott kellékekkel ellátva és lehető kényelemmel van berendezve.“ — E gőzfürdő képét ime itt közöljük, s a Hygieiának szentelt ezen templom belsejének figyelmes szemlélete után a szakértő kéznek ügyes rendező hatásáról győződünk meg.

E gőzfürdő leírását külön közölni annál inkább kötelességünknek tartjuk, minthogy ezen intézet által a császárfürdői ásványos víz eddigi használatához a gyógyászatnak, az egészség szilárdításának, a test külfelnyások elleni megedzésének egy oly neme járult, mely az új időben a civilisált népek-nél nagy szerepet játszik, — s a mely Európa nagyobb városaiban részint a kö-zönséges kutviz, részint a folyóvíz által esz-közöltetik: itt pedig a dusan kiomló ásvá-nyos források teszik ezen szolgáltatást.

„Ezen gőzfürdő“ — dr. Poor volt fürdő-orvos több évi tanulmányozása s tapasztala-tára alapított állítása szerint — „mindazon betegségekben fogana-

tosnak bi-zonyult be, melyekben a lugalos vagy kénes meleg ásvány-für-dők java-solva van-nak; külön-ösen hasz-nos csuszban, köszvény-ben, idült bőrbeteg-ségekben, lép és máj-daganatban, aranyérben, ugy szintén vesekő, meg-rögzött bu-jakór, üdült higany-senyv mirigybe-szüremke-dések stb. szóval mind-azon idült bajok ellen, melyekben orvosaink a budai hév-

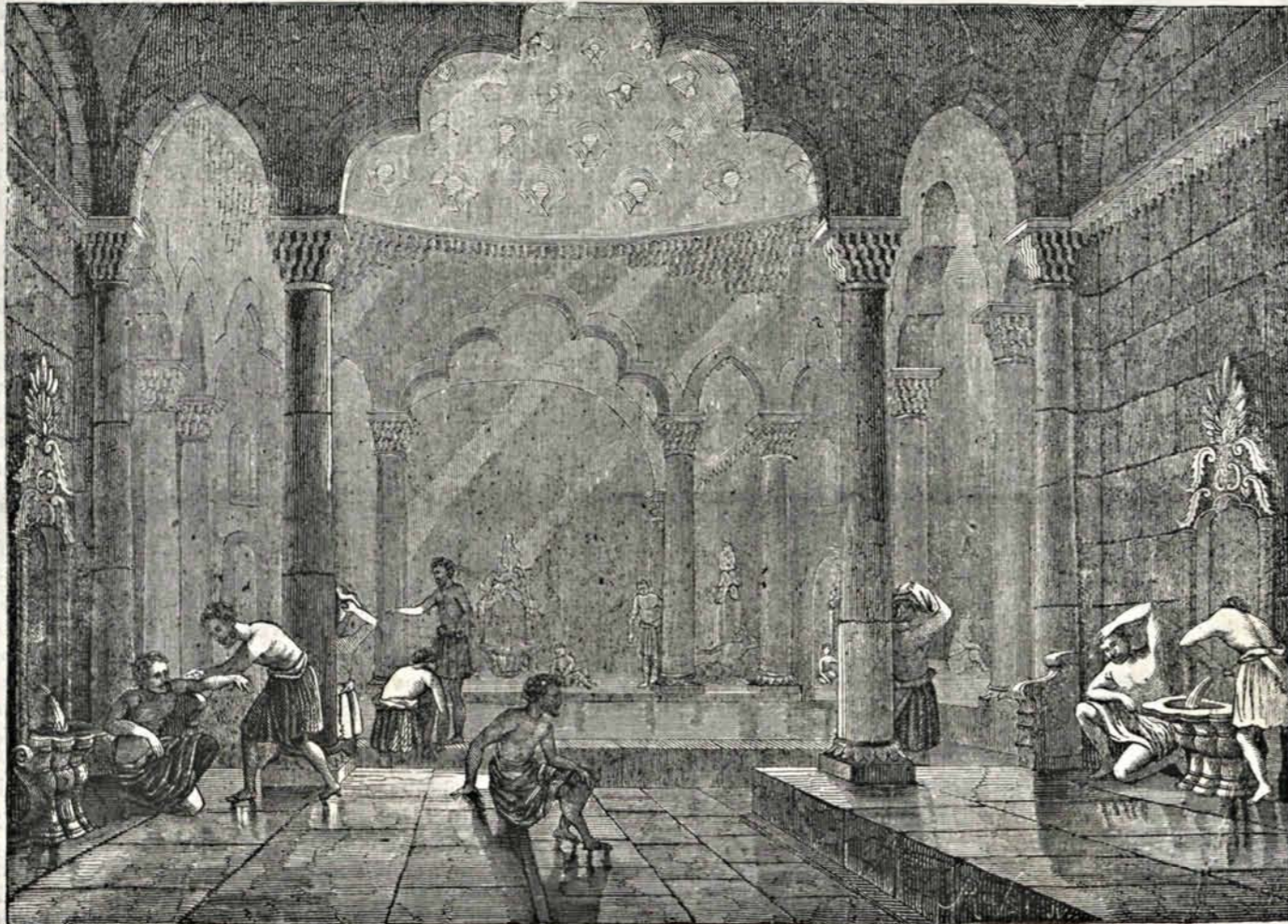
vizeket gyógyerőseknek tapasztalták. A császárfürdő gőzfürdeje potencirozva bírja a budai hév-vizek gyógyerejét.

A fürdőorvos állítása szerint idült be-tegségben (melyben a császárfürdői ásvány-víz fürdésre javalva van) körülbelül négy-szerte gyorsabban következnek be a várt gyógyeredmény a császárfürdő ásványos gőzfürdejében, mint ha a beteg ugyanazon hév-vízre szabályosan egyszerű fürdésre hasz-nálja.“ Így írnak róla a doktorok. Jó olvasni azt is.

E fürdő részletesebb gyógyászati használa-táról nem akarunk írni; minthogy a hely-színén működő orvosok a betegeknek üdvös tanácsaikkal szolgálnak, ugys mindenkor ké-zsek; a mi feladatunk jelenben ezen első, nemcsak honunkban, hanem Európában pártját kereső ásványos gőzfürdőt s annak külső alakját megismertetni.

A nagy gyógyudvarból a volt kert felé kilépve, balra egy üveg ajtó nyílik, mely-ből vas- és sárgaréz-ből készült csiga lépcsőn egy, szőnyegekkel kirakott előcsarnokba lé-pünk, melynek egyik oldalán öltöző-kamra

nyílik, másikán, valamint a csarnok, végén aranyozott keretbe foglalt nagy tükrök álla-nak kis asztalkák felett. Ezen folyosóban a szőnyegek jobbra menvén s végre balra megfordulván, egy ajtó egy hosszukás te-rembe vezet, melynek jobb oldalán a hideg zuhanyok minden neme találhatik. Innen négy lépcsőn juthatni fel egy négy oldalú szobába, melyben egy márvány-medence a szüntelenül be s kifolyó tiszta 23—24° C foknyi melegségű langyos vízzel (török für-dő) kecsgetve csábitgatja a közeledőt, ki, miután itt egy időig időzött volna, visszatér a zuhany-terembe s innen jobbra egy ajtón a gőzcsarnokba — egy nagyszerű, magas kúppal ellátott s felülről világított, már-vánnyal kirakott padlózatu, nyolcz szegű iz-zasztó-terembe; melynek közepén nagyterje-delmű medence terül el. — Ennek 38—40 C. foknyi melegségű kristály-tiszta vize, rész-int alulról felbuzgó, részint egyik oldalán befolyó 52 C° hővize, egy csövön beeresztett langyos ásványos víz által mérsékelve, mind-untalan be s kifolyó víz által újítottatik meg.

Gőzfürdő a budai császárfürdőben!

Ezen templomszerű terem egyik oldalán lép-csözetesen emelkednek a padok, melyeken a gőzben izzadók hevernek. E padok alján mind-két felől vannak langyos zuhanyok, melyek a hőség által ellankadt tagokat megrissítik. E zuhanyok mellett jobbra balra húzódnak a padok, melyeken az izzadással megelégedett vendégek a derék és nyájás fürdői szolgálk által szappanos flanelldarabokkal dörzsöl-tetnek.

A dörzsölés után az említett zuhanyok egyike alatt megmosatván, a langyos me-denczébe sietnek, hol elegendőkép meghül-vén, a zuhany-terembe mennek át s min-denféle zuhanyok alatt, felett és között mo-zognak, végre a hideg vízzel megtelt kádban megfürödve, mikor már testökön libabőr mutatkozik, az előcsarnokba kimennek, hol egy fürdői szolgálka száraz ruhákkal dörzsöli testöket.

Azután az öltöző-kamrákban felöltöz-vén, megfrissült erővel áldják a gőzfürdő alapítóját s az itt látható jótékony rendet és pontosságot.

A császárfürdő kis gyógyudvarának egy

előcsarnokából, hol szintén 24 öltöző-kamra van, egyenesen a leirt helyiségbe léphetni.

A figyelmes és pontos szolgálat minden dicsőretet érdemel.

K. P.

Lenau Miklós.

Részvégtelenség vagy figyelmetlenség, bal-szerencse vagy közöny, nem egy kitünő te-hetséget fojtott már el hazánkban, vagy térített oly utra, melyből a jelesek itt szüle-tésének dicsőségén kívül egyéb fényt ma-gunkra árasztanunk nem lehet. Művészeink idegen föld művészetét gazdagítják, s a költő, kiről most szólni akarunk, s ki talán kedve-zőbb körülmények között honi irodalmunk büszkesége leendett, nem magyar nyelven zengette búbjós dalait.

Lenau Miklós, a német irodalom Byronja, hazánkban született *Csatádon*, Temesvártól négy mérföldnyire, 1802. augusztus 13-kán. Lenau, igazi nevén Niembsch, a fájdalom gyermeke volt. Balesillagzata, mely alatt

született, ki-sérte őt a si-rig, s méla bus dalaiban a mély vi-lág fájdalom nem volt agrém, nem volt üres képzelgés já-téka; dalait szivevével írta.

Atyja a nem fékezett szenvedé-lyeknek esett áldozatul, s így a korán árvaságra jutott gyer-meknek any-ja lön oran-gyala, ki a legönfelál-dozóbb sze-retettelápol-ta, s mintha egyetlen fiának nem mindennapi jövőjét előre érezte volna, később volt

inkább saját keresményével tartani el, sem-mint gazdag nagypapához, ki azt fiává akarta fogadni, kezei közül kibocsátotta volna.

A gyermek legkedvesebb foglalkozása, a hegedű-játékon kívül a madár-fogás volt. Sástól és árvalányhajtól körülengedezve, órákig elült magányosan a pázsiton, hogy egy-egy madarat léprekerítsen, mely-eknek csevegését családásig tudta utánozni. Említésre méltó, hogy ekkor feltünőleg áhi-tatos volt; még mint férfi is elragadtatással beszélt azon boldogságról, mely az oltár előtt álló gyermeket körülövezte.

Anyja, inkább azért, hogy gyermekeinek táplálót adjon, mint benső hajlamból, egy orvossal második házasságra lépett, s Pestre költöztek át, hol az ifjú Lenau 1812—1815-ig a gimnáziumi előadásokat hallgatta; tanul-mányait azonban félbe kelle hagynia, mert mostoha apja Tokajba ment át, s bár ezáltal a leendő tudós nem keveset veszített, de a leendő költő igen sokat nyert. Ez volt Len-au életének legszebb korszaka.

Az ifjú lélek egész fogékonyságával ra-gadta meg a természet szépségeit, de a mi

jobbán elbájolta, egy leányka megjelenése volt. A boldog napok azonban hamar véget értek. Tanulmányai folytatása végett Tokajt el kellett hagynia, s anyja, ki inkább fér-jétől, mint gyermekétől vált meg, együtt jött vele Budára, s a várhegy nyugati olda-lán, a vérmezőn túl, még pár év előtt is ál-lott azon regényes fekvésű magányos kis ház, hol anyjával és nővérelével Lenau lakott, s bizonyára még most is állana, ha annak le-rombolását az ott keresztülvonuló vasut nem tette vol-na szükségé-ssé.

A hely méla, szo-moru te-kintete, s amég szo-morubb a n y a g i körülmé-nyek nyi-tották ki az érző ke-belben a bú sötét virágának bim-baját. S miután anyja át-látta, hogy saját költ-ségén to-vább ne-veltetni nem ké-pes, en-gedett a nagyapa ujra sür-gető kéré-sének, s Lenau el-h a g y á Magyar-országot, *Stocke-ra u b a* költözött át, s majd 1819-ben Bécsben a philoso-phiát s később a jogot és gyógyá-s z a t o t hallgatá, de életcél-ül nem e pályákat tűzte ki magának, azért az előadá-sokon in-kább csak mint vendég jelent meg, föl-kearolva, mi lelkének táplálékot nyújtott, — s mindazt, mi neki kevesebb tetszett, gyűl-lettel vetné félre.

A heves magyar vér, mely ereiben buz-gott, előbb bonyolította szerelmi viszonyba, mint talán különben történt volna. Szerel-mének tárgya egy szép, de ő hozzá nem méltó nő volt, s e csalódás keltette föl lelké-ben azon méla bút és kételkedést, mely őt később oly sivárrá tette, de a német iroda-lom kertjét a legszebb virágokkal ékesíté.

Fájdalmát enyhítendő, utazásnak in lult; be-járta a magyar síkságot, s a magyar alföld szépségeiről dalaiban sokszor megemléke-zett. Azután kávéházi életre adta magát; fejét mellére csüszgésztve, napokig ült a te-kéző-terem egy-egy szögletében egyedül, nem törődve a körülötte zajgó étellel; majd egész a vadsággal határos szilajsággal szó-lította játékra egy-egy ismerősét, s a dákót, melyet roppant ügyességgel kezelte, mint va-lami varázsvesszőt ragadta föl, mintha a

Nyugtalan lelkét követve, Amerikába ment, de az újvilág sem elégitette ki. Visz-szatérve mondá: hogy ott kigyógyult a szabadság azon chimerájából, melyért egy-kor az ifjú lelke rajongott. Meggyőződött, hogy a valódi szabadság csak saját keblünk-ben, akaratunkban, gondolkozásunkban, ér-zésünkben és eszelekedtünkben van.

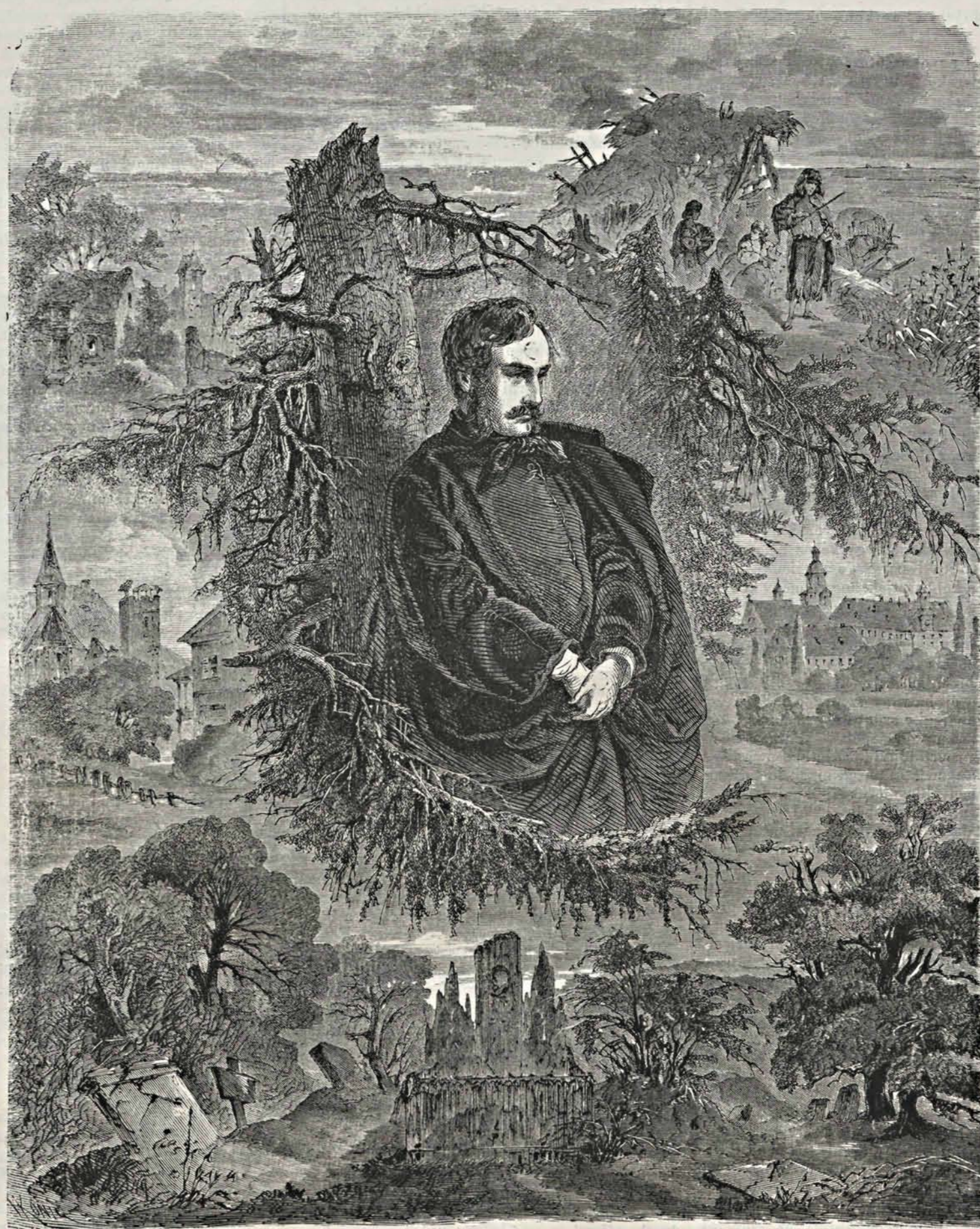
Barátai és kortársai Lenaut szívesen fo-gadták. 1834-ben Kernernek weinsbergi kies fekvésű lakában írta meg „Faust“-ját. Az

ottani ro-mok közt gyakran járt elan-dalodva; ilyenkor néha he-gedűjéhez kapott, s a szelid da-lok, melyeket ját-szott, nem egyszer a „Rákóczi induló“ viharos hangjai-val vég-ződtek.

A fér-fiak és nők előtt egy-aránt ked-vesember, nem talált nőt, kivel élete sor-sát meg-oszsa. — Az élet-fenntar-tás gond-ja külön-ben is, mint vala-mi kísér-tet, szün-telen ol-dala mel-lett állott. Egy idő-ben, mi-dőn köl-teményeit *Cotta* könyvke-reskedésé-nek husz ezer forin-ton elad-ta, Frank-furtban nősülni akart, s már boldog jö-vőt látott álomké-peiben, midőn go-

nosz nyelvek jegyesét elszólták s leragadták egébből az álmodozót.

Eltelve keserűséggel s bizalmatlanság-gal az emberek iránt, erőt vett rajta a me-lancholia, öngyilkossági eszmék rohanták meg, majd végkép megőrült. 1844 okt. 21-én a winnenthal tébolydába, azután Döblingbe vitték, de rajta nem segíthettek. Barátai akartak hatni lelkére, mind hasztalan, nem ismerte őket többé; csak egyszer emlékezett még vissza, midőn Döblingi felügyölője

Kerner lakása Weinsbergben.

Lenau Miklós.

Magyar puszta.

Lenau sírja a weidlingi temetőben Bécs mellett.

A winnenthal tébolyda.

